Kapinus O. S. Problem of formation of subject and subjectivity of officers of the Armed Forces of Ukraine

The article analyzes the systemic psychological and pedagogical problem, which concerns the formation of future military officers of higher military educational institutions of professional subjectivity. The result of higher military education in modern conditions is the formation of cadets ability to be the subject of their life, to respond adequately to changes, readiness for military-professional activity and the ability to form social and educational subjectivity of subordinate servicemen, and most importantly – to perceive and broadcast it in his military-professional activities.

The professional training of future officers of the Armed Forces of Ukraine in higher military educational institutions requires changes in the review as to the needs of the society, the requirements of the military education system, and the professional and personal interests of officers of the Armed Forces of Ukraine.

The formation of a future officer in a higher military educational institution is a professional entity that is the highest form of regulation of his military-professional activity and an important precondition for the personal and professional self-actualization of the officer of the Armed Forces of Ukraine, which ensures the coherence of personal needs, abilities, expectations in accordance with the conditions and requirements. military-professional activity in military units, is harmoniously combined with the positive self-concept of an officer, professional maturity, responsible attitude military and professional activities and its results, adequate self-esteem, self-reflection and self-activity in the profession officer.

The result of the above will be the ability of an officer to fulfill his main task – to effectively manage subordinate servicemen both in peacetime and during combat tasks, to make informed decisions and to consciously bear responsibility for them.

Key words: *subject, subjectivity, higher military educational institution, educational process, future officer, responsibility.*

УДК 378:37.015.31+792.8

Капустінский К. В.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ХОРЕОГРАФІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття присвячена висвітленню теоретичних засад розроблення проблеми розвитку творчого потенціалу майбутніх хореографів та вчителів хореографії в закладах вищої освіти. На основі аналізу поняття “творчий потенціал особистості” охарактеризовано феномен творчого потенціалу хореографа як інтегративний конструкт, що є сукупністю природних та набутих властивостей особистості, що проявляються через творчі здібності, творчі вміння, психічні процеси, способи творчого мислення та креативної педагогічної діяльності і дозволяють фахівцю-хореографу нестандартно розв’язувати навчально-виховні завдання, спрямовані на формування творчої особистості вихованців.

Ключові слова: *творчий потенціал особистості, творчий потенціал фахівця-хореографа, розвиток, майбутні хореографи, заклад вищої освіти.*

Актуальність започаткованого дослідження зумовлена тим, що творчість є неодмінною умовою педагогічного процесу, об’єктивною професійною необхідністю в діяльності вчителя. Відтак творчі здібності вчителя, його творчий потенціал є детермінантом успішної професійно-педагогічної діяльності сучасного педагога, який має враховувати творчі нахили дитини, сприяти творчому самовираженню учня. За висловом О. Отич [3], посилення уваги до культуротворчого й креативного потенціалу освіти спричинює зміну соціокультурного статусу мистецтва як процесу та результату творчості, найбільш позначену впливом індивідуальності й здатну найбільш ефективно впливати на розвиток останньої. Це зумовлює набуття мистецтвом ролі важливого чинника забезпечення творчої та індивідуально-особистісної спрямованості освіти й перетворення його на важливий компонент її змісту, що надає суб’єктам освіти унікальну можливість пережити й водночас осмислити і оцінити суспільний та педагогічний досвід і завдяки цьому набути універсальної самовизначеності, недосяжної інтелектуальними засобами.

Мета статті полягає у визначенні теоретичних та термінологічних меж феномена “творчий потенціал фахівця-хореографа” та накресленні перспектив дослідження даного феномена в контексті підготовки фахівців педагогіки мистецтва в закладах вищої освіти.

Завдання дослідження: здійснити аналіз наукового фонду з метою висвітлення наукових позицій учених щодо змісту поняття “творчий потенціал особистості”; охарактеризувати специфіку професійної діяльності хореографів; визначити феномен “творчий потенціал хореографа” та висвітлити його значення в професійній діяльності фахівця з педагогіки мистецтва.

Виклад основного матеріалу статті слід розпочати з аналізу базових понять дослідження – “потенціал” та “творчість”.

Звернення до довідкових джерел [5] доводить, що під внутрішнім потенціалом людини переважно розуміється: “динамічна тенденція” (С. Рубінштейн); “домінувальне відношення” (В. М’ясищев); “основна життєва спрямованість” (Б. Ананьєв); “тенденція до самоактуалізації” (К. Роджерс); “потреба в самоактуалізації” (А. Маслоу); “сенс життя” (В. Франкл); “енергетична концепція психічної субстанції” (К. Юнг).

Водночас творчість окремої людини розглядається у двох аспектах: як сутнісна якість особистості, в якій проявляється ставлення суб’єкта до світу й до самого себе, спосіб його самоствердження; як діяльність

певного характеру, що відбиває вищий ступінь активності, спрямованої на подолання певного протиріччя, відповідно до поставленої мети [3, с. 18].

Можна погодитись із думкою В. Мороза [2] про те, що в поглядах науковців, педагогів-митців не існує єдиної точки зору щодо розуміння сутності педагогічної творчості, її базових складових частин, єдності раціонального й емоційно-почуттєвого в освітньо-виховних системах професійної підготовки майбутніх фахівців. На думку дослідника, система ціннісних орієнтацій концентрується навколо тріади: потенціал (можливість), енергія (діяльність), ентелехія (дійсність, результат). Положення про їх єдність розглядається в нерозривній взаємодії складових частин життєвої активності людини [2, с. 179].

Науковець звертається також до аналізу механізму творчої діяльності та доводить, що вона відбувається із залученням духовних, фізіологічних, психологічних, інтелектуальних потенційних сил, спонукально-мотиваційної сфери. Кожна зі складових частин творчого процесу, як вважає В. Мороз, виступає продуктивною силою за умов специфічного змістового наповнення, виконує енергетично-інформаційне забезпечення особистості. Для успішного здійснення творчої діяльності, підсумовує автор, вирішальне значення мають потреби в самореалізації, інтерес до змісту діяльності, дієздатність, воля тощо. Тобто вони спрямовані на вихід з особистісного духовно-практичного життя до надіндивідуальних сфер, що уможливлює виникнення нового, яке раніше не існувало [2, с. 180].

Суголосну думку висловлює С. Хмельковська [10] стверджуючи, що підходи вчених до визначення сутності, характеру, складових частин та ролі творчого потенціалу в процесі розвитку особистості є досить неоднозначними. Авторка зауважує, що в науці немає єдиної думки щодо якісних і кількісних показників творчого потенціалу. Основною причиною нечіткого визначення поняття і ролі потенціалу в процесі розвитку творчої особистості С. Хмельковська називає, по-перше, його порівняння, а в окремих випадках і повну ідентифікацію з поняттям "обдарованість", "талант", "творча особистість". По-друге, вживання та використання поняття "творчий потенціал особистості" в науковій психологічній і педагогічній літературі є подекуди досить вільним. По-третє, в зміст поняття "творчий потенціал" включають характеристики творчої особистості, творчого мислення, творчих здібностей. Як бачимо, на думку науковця, визначення сутності потенціалу ускладнюється й багатоплановою системою взаємозалежних характеристик: активності, волі, мети, стилю діяльності, здібностей, мотивів тощо [10, с. 56].

Звернімось до педагогічного контексту феномена "творчий потенціал".

Дотримуємось у дослідженні визначення поняття "творчий потенціал особистості", запропонованого Р. Серьожниковою [7]. Творчий потенціал особистості – це інтегрована властивість самокреативної особистості, яка приймає рішення в ході перетворення передбаченого результату на підставі самовідрефлексованого минулого досвіду відповідно до реальних дій [7, с. 123].

Продуктивним, на нашу думку, є визначення Р. Серьожниковою поняття "творчий педагогічний потенціал" як динамічного стану відрефлексованого ставлення студента до себе як самокреативної особистості і своєї поведінки в професійній діяльності відповідно до осмислення педагогічних цінностей та взаємодії з іншим [7, с. 45].

Досліджуючи педагогічний контекст творчого потенціалу особистості, Н. Устинова [9] стверджує, що він є невід'ємною складовою частиною загальної культури фахівця, що вміщує наявні та потенційні здатності й можливості до створення чогось нового або перетворення пізнаного, як відкритість особистості до змін та самовдосконалення. Одночасно, продовжує дослідниця, творчий потенціал учителя виступає провідним чинником урізноманітнення та розвитку сукупної професійної культури педагога.

У контексті нашого дослідження продуктивним є висновок Н. Устинової про те, що провідна, безпосередня та активна роль в управлінні розвитком творчого потенціалу належить самому вчителеві, а вплив зовнішніх чинників й управління з боку сторонніх (викладачів, методистів, керівників шкіл, наставників, колег та ін.) є опосередкованим. Отже, підсумовує вчена, процес розвитку творчого потенціалу вчителя включає такі складові частини: готовність вчителя до творчої педагогічної діяльності; мотивація вчителя до творчої педагогічної діяльності; набуття нових знань, умінь, навичок, професійного досвіду та особистісних якостей; практична професійно педагогічна діяльність вчителя, що водночас виступає і як царина прояву творчих можливостей, і як виток подальшого розвитку та збагачення сукупної професійної культури, а відтак і творчого потенціалу вчителя [9, с. 57].

На думку О. Попової [4], слід інтерпретувати феномен "творчий потенціал особистості" таким чином: внутрішній вияв особистості, об'єднання свідомості й підсвідомості через духовність, яка надає можливість досягти надзвичайної сили натхнення, піднятися на вершину творчості, перетворення навколишнього світу, примноження матеріальних і духовних багатств. Спираючись на попередні дослідження філософів, педагогів, психологів, соціологів, О. Поповою експліковано визначення вищеозначеного феномену в такому вигляді: творчий потенціал фахівця – це комплекс властивостей особистості, які за умови високого рівня їх розвитку, взаємозв'язку, взаємодії і спрямованості на професійно-творчу діяльність відображають системоутворювальну здатність фахівця до актуалізації сутнісних творчих сил у професійній діяльності; розвиток творчого потенціалу студента закладу вищої освіти – це діалектичний процес становлення та формування структурних компонентів творчого потенціалу майбутнього фахівця за умови вирішального впливу цілеспрямованої внутрішньовишівської підготовки викладачів до розвитку творчого потенціалу в процесі духо-

вно-творчого збагачення навчальних відносин, створення розгалуженої системи професійно-творчого самовиявлення в освітньому середовищі університету [4, с. 275].

Продуктивним у наукової позиції О. Попової є те, що авторка охарактеризувала структуру творчого потенціалу фахівця. Структурними компонентами творчого потенціалу спеціаліста О. Поповою визначено: мотиваційно-ціннісний – позитивне ставлення до творчої діяльності, індивідуальна система цінностей та етичних норм, метамотивація (мотивація самоактуалізації); когнітивно-процесуальний – система знань про творчий компонент професійної діяльності спеціаліста і вміння їх використовувати в організації власної професійно-творчої діяльності, творча активність студента, креативність як особистісна якість майбутнього фахівця; рефлексивний – адекватна самооцінка й саморегуляція діяльності, критичне мислення, асертивність [4, с. 277].

Цікавий та інноваційний ракурс дослідження творчого потенціалу фахівця-освітянина знаходимо в наукових розвідках Р. Серьожникової. Авторка запропонувала особистісно-ціннісну концепцію, що орієнтована на творчий розвиток особистості й віддзеркалює проблему професійно-педагогічної підготовки в трьох взаємнопроникаючих площинах: у площині творчого розвитку особистості студента (індивідуально-креативний аспект), у площині ставлення майбутнього фахівця до педагогічної діяльності (мотиваційно-ціннісний аспект) й у площині суб’єктної активності (рефлексивно-інноваційний аспект), що визначає можливість розглядати механізм формування творчого педагогічного потенціалу майбутнього викладача через ціннісну й операційну сферу [7, с. 29].

На думку С. Хмельковської [10], творчий потенціал учителя є інтегративним утворенням, сукупністю ув’язаних у систему природних та набутих якостей, що проявляються через здібності, вміння, психічні процеси, способи мислення та діяльності і дозволяють фахівцю нестандартно розв’язувати навчально-виховні завдання, спрямовані на формування творчої особистості вихованців, набуття ними в найбільш ефективний спосіб максимального результату в навчанні. Означена сукупність якостей, на думку авторки, є результатом природної й соціальної активності, що стимулюється певними умовами і зовнішньо проявляється в праці або доцільній діяльності. Специфіка творчого потенціалу вчителів-гуманітаріїв полягає, на думку С. Хмельковської, в домінації комунікативних здібностей як одного зі складників творчого потенціалу особистості вчителя [10, с. 118].

Творчий потенціал пов’язує з індивідуальністю особистості Л. Андрощук [1]. На думку дослідниці, основоположною категорією проблеми індивідуального стилю діяльності є категорія індивідуальності, яку характеризують внутрішня цілісність і відносна самостійність, унікальність [1, с. 49]. Водночас, як продовжує авторка, реалізацію індивідуальності в діяльності забезпечує самоактуалізація, яка є складним процесом вибору людиною власного стилю, результатом самоактуалізації є сильна індивідуальність. Індивідуальний стиль діяльності являє собою інтегральну характеристику індивідуальності. Під ним, на думку Л. Андрощук, слід розуміти систему взаємопов’язаних способів і дій для досягнення високих результатів у діяльності. Структуру індивідуального стилю діяльності складають особливості способу діяльності [1, с. 48]. Таким чином, за Л. Андрощук, індивідуальний стиль діяльності – це модель діяльності, яка базується на сукупності різнорівневих властивостей індивідуальності і забезпечує активне становлення людини в суспільстві на засадах самоактуалізації, творчої самореалізації, суспільної діяльності в межах особистісного креативного вибору. Структура індивідуального стилю діяльності включає: індивідуальність, рефлексію, саморегуляцію, інтелект, волю, творчість, стиль взаємодії, хореографічний стиль, стиль спілкування, стиль навчання-викладання [1, с. 52].

Продуктивним у науковій позиції Л. Андрощук є те, що дослідниця запропонувала розгляд творчого потенціалу та індивідуальності саме фахівця-хореографа. На думку дослідниці, класифікація індивідуальних стилів діяльності вчителя хореографії включає такі компоненти: емоційно-творчий стиль, творчо-індивідуальний стиль, творчо-інтелектуальний стиль, творчо-імпровізаційний стиль. Розподіл стилів є узагальненим і умовним, оскільки творча індивідуальність найбільшою мірою виражається не в спільних, а у відмінних рисах індивідуального стилю діяльності. Творчість, на думку Л. Андрощук, є основою і невід’ємним компонентом усіх етапів формування індивідуального стилю діяльності майбутнього вчителя хореографії. Залучення процесу творчості до поетапного формування індивідуального стилю діяльності майбутнього педагога забезпечує розробку плану-стратегії творчо-індивідуального зростання студента впродовж навчання у ЗВО і запуск механізму самоактуалізації особистості. Результатом формування індивідуального стилю діяльності майбутнього вчителя хореографії у творчості і через творчість є яскрава індивідуальність із неповторним професійним “почерком”, здатна ефективно формувати творчі особистості своїх учнів. Таким чином, підсумовує Л. Андрощук, творчість забезпечує ефективність формування індивідуального стилю діяльності майбутнього вчителя хореографії [1, с. 51].

Вивчення стану досліджуваної проблеми на практиці та сучасних концепцій професійної підготовки майбутніх вчителів хореографії дало змогу О. Таранцевій [8] виявити рівень формування хореографічних умінь студентів педагогічного закладу, обґрунтувати доцільність нових підходів до формування фахових умінь у студентів вищих педагогічних закладів. Сучасні методики формування хореографічних умінь майбутнього вчителя, як стверджує науковець, ґрунтуються на концептуальних засадах педагогічної майстерності й педагогічної творчості. Тому, на думку О. Таранцевої, формування хореографічних умінь майбутнього вчителя слід

визначати як процес створення сприятливих умов для такої професійної підготовки вчителя, яка забезпечує розвиток особистісних якостей та професійних умінь, що сприяють педагогічній пошуково-перетворювальній діяльності, результатом якої є подальший професійний розвиток та саморозвиток вчителя [8, с. 160].

Спираючись на це, О. Таранцева виділяє психолого-педагогічні та хореографічні фахові уміння, якими повинні оволодіти майбутні вчителі для здійснення ефективної професійної діяльності: володіння методикою виконання хореографічних композицій та власним стилем виконання; проведення уроків українського народно-сценічного танцю та створення хореографічних танцювальних композицій; організація міжособистісних контактів та педагогічної взаємодії в процесі утворення дитячого хореографічного колективу; постановка українських народно-сценічних танців під час організації позакласної роботи [8, с. 162].

Дослідницею Т. Сердюк [6] доведена актуальність проблеми формування художньо-естетичного досвіду майбутніх учителів хореографії як необхідного компонента їх професійної підготовки у вищому педагогічному навчальному закладі. Теоретичний аналіз наукових джерел дозволив дослідниці конкретизувати сутність художньо-естетичного досвіду особистості майбутнього вчителя хореографії як інтегрованого особистісного утворення, що є результатом його хореографічної діяльності. Це дало Т. Сердюк підстави для визначення змісту художньо-естетичного досвіду особистості майбутнього вчителя хореографії як узагальненої системи художньо-естетичних знань, професійно-хореографічних умінь та емоційно-ціннісного ставлення до хореографічного мистецтва [6, с. 145].

Висновки. Підсумовуючи аналіз наукових джерел із проблеми розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців-освітян, можна стверджувати, що науковий фонд містить ґрунтовні напрацювання вчених щодо феномену "творчий потенціал особистості". Водночас творчий потенціал хореографів та учителів хореографії ще не ставав предметом спеціальних досліджень. Відтак перспективи подальших розвідок у даному напрямі вбачаємо в розробці структури творчого потенціалу фахівців-хореографів та педагогічних умов, що забезпечують його розвиток у фахівців педагогіки мистецтва.

Використана література:

1. Андрощук Л. М. Формування творчого індивідуального стилю діяльності майбутнього вчителя хореографії малокомплектної школи засобами імпровізаційної пластики / Л. М. Андрощук // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – Київ : Наук. світ, 2004. – С. 48–53.
2. Мороз В. В. Підготовка майбутніх учителів до розвитку творчого потенціалу учнів на уроках музики: теоретико-методичні аспекти діадичної форми навчання / В. В. Мороз // Нові технології навчання : зб. наук. праць. Розвиток духовності та професіоналізму в умовах глобалізації. – Київ-Вінниця, 2008. – С. 178–182. (Спецвип. : № 55. Ч. 2).
3. Отич О. М. Розвиток творчої індивідуальності студентів професійно-педагогічних навчальних закладів засобами мистецтва: монографія / О. М. Отич ; за наук. ред. І. А. Зязюна. – Чернівці : Зелена Буковина, 2011. – 246 с.
4. Попова О. П. Становлення і структурні компоненти творчого потенціалу майбутнього інженера / О. П. Попова // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки : зб. наук. пр. / редкол. : Т. І. Сущенко (голов. ред.) [та ін.]. – Запоріжжя, 2007. – Випуск 47. – С. 274–279.
5. Рибалка В. В. Теорії особистості у вітчизняній психології / В. В. Рибалка. – Київ : ІППО АПН України, 2006. – 543 с.
6. Сердюк Т. І. Визначення сутності художньо-естетичного досвіду майбутнього вчителя хореографії / Т. І. Сердюк // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). –№ 2. – Бердянськ : БДПУ, 2006. – С. 141–148.
7. Серьожникова Р. К. Основи психології і педагогіки: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Р. К. Серьожникова. – Київ, 2003. – 243 с.
8. Таранцева О. О. Український народний танець як засіб формування фахових умінь майбутніх учителів хореографії / О.О. Таранцева // Збірник наукових праць. – Полтава : ПДПУ імені В. Г. Короленка. – Серія "Педагогічні науки". – 2001. – Випуск 1. – С. 159–165.
9. Устинова Н. В. Творчий розвиток учителя в системі післядипломної педагогічної освіти. Методичні рекомендації / Н В. Устинова. – Херсон : Айлант, 2006. – 76 с.
10. Хмельковська С. В. Формування творчого потенціалу майбутніх учителів іноземних мов у процесі фахової підготовки : дис. … кандидата педагогічних наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / С. В. Хмельковська ; Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського. – Одеса, 2005. – 189 с.

References:

1. Androshchuk L. M. (2004). Formuvannia tvorchoho indyvidual'noho styliu diyalnosti maibutnoho vchytelia khoreohrafii malokomplektnoi shkoly zasobamy improvizatsiynoi plastyky [Forming of the individual style of activity of future teacher-choreographer] // Psykholoho-pedahohichni problemy silskoi shkoly: Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Pavla Tychyny. – Kyiv : Nauk. svit,. – S. 48-53 [in Ukrainian]
2. Moroz V. V. (2008). Pidhotovka maybutnikh uchyteliv do rozvytku tvorchoho potentsialu uchniv na urokakh muzyky : teoretyko-metodychni aspekty diadychnoi formy navchannia [Training of future teacher for the development of creative potential of primary school pupils on Music's lessons]. Novi tekhnolohii navchannia : zb. nauk. prats. Rozvytok dukhovnosti ta profesionalizmu v umovakh hlobalizatsii. – Kyiv-Vinnytsia, – S. 178 – 182. (Spetsvyp. : № 55. CH. 2. [in Ukrainian]
3. Otych O. M. (2011). Rozvytok tvorchoi indyvidualnosti studentiv profesiino-pedahohichnykh navchalnykh zakladiv zasobamy mystetstva [Development of creative individuality of the future teacher of professional training by art means management] : za nauk. red. I. A. Ziaziuna. – Chernivtsi : Zelena Bukovyna,. – 246 s. [in Ukrainian]
4. Popova O. P. (2007). Formuvannya ta strukturni komponenty tvorchoho potentsialu maybutn'oho inzhenera [The content of structural components of professional competence of engineers] / O. Popova // Pedahohika ta psykholohiia formuvannia tvorchoi osobystosti: problemy ta poshuky : [T. I. Sushchenko (holovna red.) ta in.]. – Zaporizhzhia, Vyp. 47. – S. 274-279. [in Ukrainian]

5. Rybalka V. V. (2006). Teoriia osobystosti u vitchyznianii psykholohii The theory of personality in native psychology K. : IPPPO APN Ukrainy. 543 s. [in Ukrainian]
6. Serdiuk T. I. (2006). Vyznachennya sutnosti khudozhno-estetychnoho dosvidu maibutnoho vchytelia khoreohrafiii [Forming of artistic-aesthetic experience of future teachers of Choreography]. // Zbirnyk naukovykh prats Berdianskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu (Pedahohichni nauky). –№ 2. – Berdyansk : BDPU. – S. 141–148. [in Ukrainian]
7. Serozhnykova R. K. (2003). Osnovy psykholohiyi i pedahohiky:Navchalnyi posibnyk [Fundamentals of Psychology and Pedagogy]. K. : 243s. [in Ukrainian]
8. Tarantseva O. O. (2001). Ukrainskyi narodnyi tanets yak zasib formuvannia fakhovykh umin maibutnikh uchyteliv khoreohrafii [Forming of professional skills of future teachers of Choreography by means of Ukrainian folk dance] // Zbirnyk naukovykh prats. – Poltava : PDPU imeni V. H. Korolenka. – Seriia “Pedahohichni nauky”. – Vypusk 1. – S. 159-165. [in Ukrainian]
9. Ustynova N. V. (2006). Tvorchyi rozvytok uchytelia v systemi pisliadyplomnoi pedahohichnoi osvity. Metodychni rekomendatsii [Development of Teacher’s Creative Potential in the System of Postgraduate Teachers’ Training] – Kherson : Aylant. 76 s. [in Ukrainian]
10. Khmelkovska S. V. (2005). Formuvannia tvorchoho potentsialu maibutnikh uchyteliv inozemnykh mov u protsesi fakhovoi pidhotovky [Forming creative potential of future teachers of foreign languages during the professional preparation] : dys… kandydata pedahohichnykh nauk : 13.00.04 – teoriia i metodyka profesiinoi osvity. – Pivdennoukrainskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni K. D. Ushynskoho, Odesa.– 189 s. [in Ukrainian]

Капустинский К. В. Теоретические основы проблемы развития творческого потенциала будущих хореографов в высших учебных заведениях

Статья посвящена теоретическим основам разработки проблемы развития творческого потенциала будущих хореографов и учителей хореографии в высших учебных заведениях. На основе анализа понятия “творческий потенциал личности” охарактеризован феномен творческого потенциала хореографа как интегративный конструкт, который является совокупностью природных и приобретенных особенностей личности, проявляющихся через творческие способности, творческие умения, психические процессы, способы творческого мышления и креативной педагогической деятельности, и позволяющих специалисту-хореографу нестандартно решать учебно-воспитательные задачи, направленные на формирование личности воспитанников.

Ключевые слова: *творческий потенциал личности, творческий потенциал специалиста-хореографа, развитие, будущие хореографы, высшее учебное заведение.*

Kapustinskyi K. V. Theoretical grounds of the problem of developing creative potential of future choreographers at higher educational institutions

The article deals with the representation of theoretical grounds of the problem of developing creative potential of future choreographers and choreography teachers at higher educational institutions. Based on the analysis of ’individual creative potential’ concept, the phenomenon of a choreographer’s creative potential as an integrative construct was characterized, that proved to be a complex of natural and acquired personality skills, having their realization through creative abilities, creative skills, mental processes, creative thinking ways, pedagogical activity ways and thus allowing the specialist-choreographer to solve educational tasks, that are to form a creative personality, in a creative way.

Key words: *individual creative potential, creative potential of a specialist-choreographer, development, future choreographers, higher educational institution.*

УДК 378.018

Карпова М. Є.

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО РОБОТИ В КОМАНДІ В МАЙБУТНІХ ПЕДІАТРІВ

У статті здійснена спроба на основі розробки тренінгу для майбутніх педіатрів сформувати готовність до роботи в команді. Нами було вирішено продемонструвати студентам переваги командної роботи; вдосконалити спілкування в командах; навчити студента бачити себе в командній ролі, розвинути серед членів команди повагу до ролі кожного, поліпшити здатність приймати обмеження і використовувати сильні сторони кожного учасника; оволодіти конкретними інструментами і алгоритмами ефективної діяльності і взаємодії всередині команди. Крім зазначеного, даний тренінг містив тренувальні вправи, які майбутні педіатри виконували за зразком, інструкцією, за завданням без зразка й докладних указівок викладача. Тренінг був націлений на розвиток умінь досягати взаєморозуміння, злагодженості членів команди; умінь вести діалог та реалізовувати технології прийняття спільних рішень. З метою оцінки ефективності тренінгу “Ефективна взаємодія в команді” до та після нього була проведена діагностика обраних показників.

У цілому ефект тренінгу був зафіксований, і це дає нам підставу стверджувати, що тренінг можна використовувати в професійній підготовці педіатрів із метою формування їх готовності до роботи в команді.

Ключові слова: *тренінг, робота в команді, педіатри, професійна підготовка, спільні рішення, діагностика.*

У наш час у зв’язку з реформуванням у вітчизняній системі охорони здоров’я відбуваються суттєві зміни, що потребують нової якості підготовки медичних кадрів, передусім педіатрів, як фахівців нового типу. У “Концепції реформування системи підготовки лікарів в Україні та приведення її у відповідність до вимог